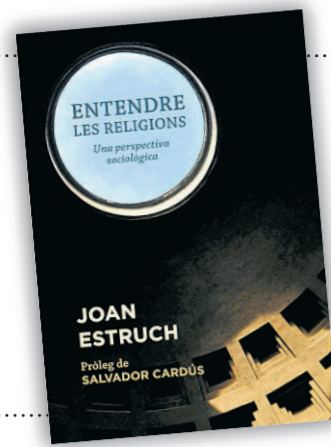

ESTILS

Religions: una perspectiva sociològica

Entendre les religions és el fruit dels més de quaranta anys de docència que Joan Estruch ha acumulat com a professor de Sociologia a la Universitat Autònoma de Barcelona. L'autor desgrana les grans qüestions que envolten el fet religiós: què són les religions, com s'han explicat

al llarg del temps; el pluralisme religiós o els fonamentalismes. Com escriu Salvador Cardús al pròleg, es tracta "d'una introducció a la sociologia, un exercici de comprensió del món contemporani i un exercici de reflexivitat sobre un mateix".

Mantres d'ajuda a les víctimes

Maria Martínez (ex DobleBuble) i Robin Gill han enregistrat *Help Nepal - Free & Easy* un disc de mantres budistes amb una finalitat solidària. Un àlbum ple d'energia i d'espiritualitat, que va néixer arrel d'un taller de silenci a la Casa del Tibet (Barcelona) i es va gravar a Katmandú poc abans del primer terratrèmol.

La cita de la setmana

Cerco al desert rastre de petxines, i desig d'aigua.

Jesús M. Tibau

Acabarem per no caminar?

Caminar com a acte conscient i no com a mer desplaçament es torna a reivindicar malgrat la tendència a desaparèixer

DÍDAC P. LAGARRIGA
BARCELONA

Sovint les coses més simples, més a l'abast i més quotidianes tendim a ignorar-les. Quan donem per fet que sempre hi són i hi seran, n'oblidem els beneficis i tota la connotació cultural i política de cada gest, de cada pas. I dels passos, precisament, cal parlar-ne abans no perdem del tot allò tan nostre: caminar. Pot semblar una exageració, però "el caminar com una activitat cultural, com

No oblidat, a més, coneguts escriptors i filòsofs que han fet del caminar part indissociable de la seva obra, com Rousseau, Kierkegaard, els romàntics o Walter Benjamin en una història del caminar que no pretén ser enciclopèdica, però sí que ofereix nombrosos elements de reflexió sobre com ens movem i per què. "Caminar és una espècie indicadora de varis tipus de llibertats i plaers: temps lliure, espai lliure i cos sense traves.", assenyalava l'autora, i ens recorda que gran part de la història del caminar és una història sobre el primer món després de la Revolució Industrial, "quan caminar va deixar de ser part de l'experiència i va esdevenir un acte escollit de manera conscient". "En molts sentits -continua Rebecca Solnit- la cultura caminant era una reacció contra la velocitat i l'alienació de la Revolució Industrial. Potser contracultures i subcultures continúen caminant com a resistència a la pèrdua postindustrial, postmoderna, d'espai, temps i corporeïtat."

Pèrdua
El caminar com a activitat cultural, com a plaer, està decaient

Cultura
Filòsofs i escriptors han fet del caminar part indissociable de la seva obra

Soledat
Es tracta d'un estat d'observació, distant, retirat, ideal per reflexionar

un plaer, com un viatge o simplement com una manera de moure's està decaient i, al decaure, desapareix una relació antiga i profunda entre cos, món i imaginació". Ho escriu la periodista i escriptora californiana Rebecca Solnit en un llibre polifacètic i captivador, àgil i delicat com un bon passeig: *Wanderlust. Una història del caminar* (publicat en castellà per Capitán Swing). Darrerament han aparegut altres llibres que reivindiquen el fet de caminar, com el del sociòleg i antropòleg francès David Le Breton i el seu elogi del caminar, el del professor de filosofia parisenc Frédéric Gros (Andar, una filosofia), tot un supervendes a França, o el de l'il·lustrador barceloní Raimon Juventeny (*El manual del bon passejant*), però potser el *Wanderlust* de Solnit és el que engloba més factors, des dels filòsofs peripatètics de la Grècia clàssica a la meditació caminant del budisme, de la manifestació i els peregrinatges a les cintes de caminar i el gimnàs, passant per les prostitutes, els excursionistes i el vianant com a element sospitós.

Itineraris rurals i urbans

Actualment, entre tendència i reivindicació, caminar ha esdevingut una més de les propostes internacionals del moviment slow, que reclama una vida més lenta, relaxada i atenta als petits plaers de la vida. I quina cosa més barata i eficaç que el plaer de caminar? No cal grans propòsits ni paisatges llunyans, ni tan sols un equip professional o guies: sortir i prou. L'escriptor nord-americà del segle XIX Henry David Thoreau -impossible no citar-lo quan parlem de caminar- ens recorda: "Dues o tres hores caminant em porten a una terra tan

estranja com qualsevol altra que mai hagi vist." En efecte, no cal desplaçar-nos fins a un indret paradisiac per començar a caminar, ni tan sols escollir un destí desconegut. Cada pas és ja de per sí irreplicable. El mateix fet de caminar per una gran ciutat és tota una experiència, sovint molt diferent que caminar pel camp o la muntanya: "Existeix un estat subtil que la majoria dels caminants urbans entregats coneixen, una mena de goig en soledat, una soledat fosca" -afirma Rebecca Solnit-. Al camp la soledat és geogràfica, estem fora de la societat. Però a la ciutat estem sols perquè el món està fet d'estranyes... Caminar silenciosament guardant els

propis secrets i imaginant els secrets de la gent que passa és un dels luxes més austers. Un estat alliberador per als qui decideixen emancipar-se de les expectatives de la família i la comunitat, i experimentar les subcultures i la identitat. Es tracta d'un estat d'observació, distant, retirat, amb els sentits aguditzats, una condició idònia per a qui necessita reflexionar o crear", conclou.

A la ciutat actual, en especial a les grans metròpolis, cada vegada hi ha més zones on els vianants han desaparegut i, per tant, caminar-hi no només pot resultar perillós, sinó també sospitós. El carrer com allò desconegut, no visitat, es pot

tornar a recuperar tornant a dotar-lo de sentit, i no hi ha millor manera de donar sentit al territori que recorrent-lo a peu. Aquest sentit és, en primer lloc, una reconeixió: vincular cada espai, interior i exterior, davant de la successió d'interiors: llar, vehicle, gimnàs, oficina, botigues... llocs desconnectats els uns dels altres on cada vegada hi passem més temps, com alerta Solnit.

L'art que camina

L'autora d'aquest recorregut tan interessant per la història del caminar ens parla també dels artistes caminants, especialment dels sorgits a partir de l'art conceptual des

de la dècada de 1960. "Caminar com a forma d'art -llegim a *Wanderlust*- crida l'atenció sobre els aspectes més simples de l'acte (el caminar pel caminar) i també els més complexos: les riques relacions potencials entre el pensament i el cos; la manera en que l'acte d'una persona pot ser una invitació a la imaginació d'una altra; on cada gest pot ser una escultura breu i invisible o on es reinventa la cultura en la qual hi té lloc." Sense anar més lluny, aquests dies tenim l'oportunitat de sumar-nos al Grand Tour (www.elgrandtour.net), una ruta a peu en forma d'espiral que va sortir de la Nau Còclea (Camallera) el dia 26

d'agost i conclourà a Sant Feliu de Guixols el 13 de setembre, passant per les comarques de l'Alt i el Baix Empordà, la Garrotxa, Osona, el Gironès i La Selva. A la caminada, que avança per etapes, l'artista o un grup d'artistes comparteix amb la resta de caminants el seu treball, i està oberta al públic.

No fa tants anys, quan caminar era habitual, tots aquests llibres i propostes sobre les seves virtuts probablement no calien. La tendència, a més, ens parla de que creixeran els espais urbans privats (carrers, places...) destinats exclusivament al consum. Arribarà el dia on caminar només s'entendrà com a mer desplaçament breu? ■

Caminar, sempre caminar

Opinió

EULÀLIA FANAR
INVESTIGADORA EN TEMES DE GÈNERE I CONFLICTE

Un costum esquimal ofereix a la persona enrabada caminar per una línia recta fins que tregui la ràbia. El punt on l'emoció s'ha aconseguit dominar i expulsar es marca amb un pal, com a senyal de victòria i també per comprovar la longitud de l'emoció enquistada.

Caminar ha estat sempre la teràpia més assequible, a vegades radical, fàcil i inesperada malgrat la seva màxima senzillesa. Fins i tot la teràpia de parella hauria d'incloure sempre l'obligació de llargues caminades, on compassem el ritme emocional i corpori. "Com una manera de fer allò que tant s'assembla a no fer res, passejar junts permet a cadascú gaudir de la presència de l'altre sense sentir-se obligats a tenir una conversa continuament ni fer alguna cosa tan absorbent com per

Beneficis
Caminar ha estat sempre la teràpia més assequible, a vegades radical, fàcil i inesperada malgrat la seva màxima senzillesa

impedir que conversin", com diu Rebecca Solnit a *Wanderlust*, el seu llibre sobre la història del caminar. Si moltes parelles i els primers amors sorgeixen precisament de les passejades, cal retornar-hi sempre que sigui possible per reafirmar el vincle.

Però caminar no sempre és fàcil i les restriccions socials han limitat aquest dret bàsic: no fa tant, les dones que caminaven soles per les ciutats eren acusades de prostitució (pensem encara en el significat de "fer el carrer"); el pretext d'anar de compres era (¿o continua sent?) la manera de que les dones poguéssim caminar soles per les ciutats: quan els comerços tancaven, el món canviava. Aquesta consciència del cos que camina també ens parla de racisme i pobresa: no tothom pot gaudir de la serenitat que ens propicia una bona caminada a segons quins llocs... "Haver nascut dona és una horrible tragèdia (es queixava Sylvia Plath), no puc dormir en un prat ni caminar lliurement de nit". No només és vital caminar per la salut mental i física, també ho és pel benestar social: la millor manera de trencar tòpics i aïllaments nòmics, com en l'ecològic i social. ■